

Til Finansdepartementet

31. august 2012

**Tilråkning om utelukkelse av selskapene The Babcock & Wilcox Co. og
Jacobs Engineering Group Inc. fra investeringsuniverset til Statens
pensjonsfond utland**

1 Innledning

Etikkrådet tilrår å utelukke selskapene The Babcock & Wilcox Co.¹ (Babcock & Wilcox) og Jacobs Engineering Group Inc.² (Jacobs Engineering) fra investeringsuniverset til Statens pensjonsfond utland på grunn av selskapenes produksjon av sentrale komponenter til kjernevåpen.

2 Bakgrunn

I de etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond utland, § 2 første ledd bokstav a heter det: *“Fondets midler skal ikke være investert i selskaper som selv eller gjennom enheter de kontrollerer: a) produserer våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper”*³

I NOU:22 2003 og senere i behandlingen av retningslinjene i Stortinget er det forutsatt at produksjon av sentrale komponenter til kjernevåpen skal omfattes av retningslinjenes § 2.

Etikkrådet avga den 19. september 2005 sin første tilrådning om utelukkelse fra fondet av selskaper som produserer sentrale komponenter til kjernevåpen.⁴ I denne tilrådningen omtalte Etikkrådet nærmere hva som faller innenfor kjernevåpenkriteriet. Senere tilrådninger i 2007 redegjorde ytterligere for dette. Blant annet legger rådet til grunn at utvikling, produksjon og vedlikehold av kjernevåpens stridshoder vil omfattes av retningslinjene.

Ved utgangen av 2011 eide SPU aksjer i Babcock & Wilcox til en verdi av NOK 188 millioner, tilsvarende en eierandel på 1,1 prosent av aksjene i selskapet. SPU eide på samme tid aksjer i Jacobs Engineering til en verdi av NOK 208 millioner, tilsvarende en eierandel på 0,67 prosent av aksjene i selskapet.

3 Informasjon fra selskapene

3.1 Babcock & Wilcox

Etikkrådet har skrevet til selskapet og bedt det redegjøre for sin eventuelle virksomhet i forbindelse med kjernevåpenproduksjon.⁵ Selskapet har ikke besvart Etikkrådets henvendelse.

På sin hjemmeside opplyser selskapet at det eier og driver USAs største anlegg for fremstilling av høy-anriket uran, og, videre, at det har driftsansvar og er operatør for anleggene *Y-12 National Security Complex* og *Pantex*:

¹ Issuer ID: 970993

² Issuer ID: 100820

³ Retningslinjer for observasjon og utelukkelse av selskaper fra Statens pensjonsfond utlands investeringsunivers, <http://www.regjeringen.no/nb/sub/styrer-rad-utvalg/etikkradet/etiske-retningslinjer.html?id=425277>

⁴ Etikkrådet, 2005, Tilrådning om utelukkelse av kjernevåpenprodusenter, : <http://www.regjeringen.no/nb/sub/Styrer-rad-utvalg/etikkradet/Tilradninger/Tilradninger/Tilradning-om-uttrekk-.html?id=423836>

⁵ Brev fra Etikkrådet til Babcock & Wilcox, 28. juni 2012

*“As the owner and operator of the nation's largest commercial high-enriched uranium (HEU) processing facility and as manager and operator of the Y-12 National Security Complex and Pantex Plant, B&W safeguards more HEU than any other company in the U.S.”*⁶

Y-12 anlegget fremstiller spaltbart materiale til bruk i kjernevåpen og driver vedlikehold og oppgraderinger av stridsholder til kjernevåpen.⁷

Pantex er et anlegg for lagring, oppgradering og vedlikehold av USAs stridsholder for kjernevåpen. En viktig del av virksomheten består i å forlenge levetiden til stridshodene.⁸

3.2 Jacobs Engineering

Etikkrådet har skrevet til selskapet og bedt det redegjøre for sin eventuelle virksomhet i forbindelse med kjernevåpenproduksjon.⁹ Selskapet har ikke besvart Etikkrådets henvendelse.

På sin egen hjemmeside opplyser Jacobs Engineering at gjennom et joint venture eier en tredjedel av selskapet AWE Management Limited (AWE ML), som er driftsselskapet til det statlige britiske selskapet AWE (Atomic Weapons Establishment):

*“Jacobs Engineering Group Inc. (NYSE:JEC) announced today that AWE Management Limited (AWE ML), in which it has a one third share, has concluded the arrangements for the next pricing period regarding the contract to Manage and Operate the Atomic Weapons Establishment (AWE) plc in the United Kingdom. Formed in 2000, AWE ML is a joint venture between Jacobs, Lockheed Martin and Serco to manage AWE plc on behalf of the UK Ministry of Defence (MOD).”*¹⁰

AWE har ansvaret for alle faser av utvikling, produksjon og vedlikehold av Storbritannias kjernevåpenstridshoder. AWE er eid av det britiske forsvarsdepartementet, men driften av virksomheten foretas av AWE ML, hvor altså Jacobs Engineering eier en tredjedel.¹¹ De øvrige joint venture partnerne er selskapene Lockheed Martin og Serco.

⁶ Selskapets hjemmeside: http://www.babcock.com/services/nuclear_operations_management/

⁷ Y-12s hjemmeside: *“Y-12's main mission is to ensure the U.S. nuclear arsenal is safe, secure, and reliable. Portions of every weapon in the U.S. nuclear stockpile were manufactured at Y-12, and we employ only the most advanced and failsafe technologies to protect the stockpile.”*, <http://www.y12.doe.gov/about/>

⁸ Pantex' hjemmeside: *“Pantex has a long-term mission to safely and securely maintain the nation's nuclear weapons stockpile and dismantle weapons retired by the military. Much of Pantex's future workload includes life extension programs designed to increase the longevity of weapons in the stockpile.”*, <http://www.pantex.com/about/index.htm>

⁹ Brev fra Etikkrådet til Jacobs Engineering, 28. juni 2012

¹⁰ Pressemeldig på Jacobs Engineerings hjemmeside, datert 15. mai 2012: <http://www.jacobs.com/news.aspx?id=6978>

¹¹ AWEs hjemmeside: *“AWE has been central to the defence of the United Kingdom for more than 50 years. We provide and maintain the warheads for the country's nuclear deterrent, Trident. Trident is a submarine-launched, inter-continental ballistic nuclear missile weapons system, carried by Royal Navy Vanguard-class submarines. Our role at AWE is to manufacture and sustain the warheads for the Trident system, ensuring optimum safety and performance, but also to maintain a capability to produce a successor system should the Government require one in the future. Our work at AWE covers the entire life cycle of nuclear warheads; from initial concept, assessment and design, through to component manufacture and assembly, in-service support, and finally decommissioning and disposal. AWE is managed for the Ministry of Defence (MOD) through a contractor-operated arrangement. While our sites and facilities remain in government ownership, their management, day-to-day operations and the maintenance of Britain's nuclear stockpile is contracted to a private company: AWE Management Limited (AWE ML). AWE ML is formed of three equal shareholders – Serco, Lockheed Martin and Jacobs Engineering Group.”*, http://www.awe.co.uk/aboutus/what_we_do_27815.html

4 Etikkrådets vurdering

Den mest sentrale komponenten i et kjernevåpen er dets stridshode. Da Etikkrådet i 2005 avga den første tilrådingen om utelukkelse av selskaper som produserer sentrale komponenter til kjernevåpen, ble det lagt til grunn at fremstillingen av spaltbart materiale som kan brukes i kjernevåpen, samt tilvirkning av kjernevåpens stridshoder kun foregikk ved statlige anlegg. Senere har det skjedd en utvikling ved at børsnoterte selskaper har overtatt drifts- og operatøransvar ved noen slike statlig eide anlegg.

4.1 Babcock & Wilcox

Selskapet opplyser at det er operatør og har driftsansvaret ved statlige anlegg som fremstiller spaltbart materiale til kjernevåpenstridshoder, samt driver vedlikehold og oppgradering av disse. En vesentlig del av aktiviteten går ut på å forlenge levetiden til kjernevåpen. Slike oppgraderinger er en forutsetning for å holde kjernevåpen operative, og Etikkrådet har tidligere ansett at denne form for vedlikehold og oppgraderinger kan anses som en løpende produksjonsprosess og bør sidestilles med første gangs tilvirkning av sentrale komponenter.¹² Virksomheten som drives ved anleggende Y-12 og Pantex, omfattes etter Etikkrådets syn av kjernevåpenkriteriet i SPUs etiske retningslinjer.

Selskapet opplyser også at det selv eier og driver USAs største anlegg for fremstilling av høy-anriket uran. Etikkrådet antar at også dette kan omfattes av kjernevåpenkriteriet, men siden bruksområdet til det spaltbare materialet ikke er gjort nærmere rede for, kan ikke dette fastslås med sikkerhet. Uansett er Babcock & Wilcox' virksomhet ved Y-12 og Pantex-anleggene i seg selv tilstrekkelig grunnlag for å tilråde utelukkelse av selskapet fra SPU.

4.2 Jacobs Engineering

Selskapet opplyser at det deltar som joint venture partner med en tredjedels eierskap i AWE ML, som er driftsselskapet til AWE.

Virksomheten til AWE er utvikling, produksjon, testing og vedlikehold av kjernevåpenstridshoder, og omfattes dermed av kjernevåpenkriteriet i SPUs etiske retningslinjer. I 2007 ble selskapet Serco Group plc. utelukket fra SPU på grunnlag av sin deltagelse (med samme eierandel) i samme joint venture.¹³ Siden har også Jacobs Engineering blitt en joint venture partner i AWE etter å ha overtatt eierposten til det tidligere statlige britiske selskapet British Nuclear Fuels Ltd. (BNFL).

¹² Se fotnote 4

¹³ Tilråding om utelukkelse av Serco Group plc, <http://www.regjeringen.no/nb/sub/styrer-rad-utvalg/etikkradet/Tilradninger/tilradninger/kjernevapen/Tilradning-15-november-2007-om-uttrekka.html?id=496179>

5 Tiltrådning

Etikkrådet tilrår å utelukke selskapene The Babcock & Wilcox Co. og Jacobs Engineering Group Inc. fra investeringsuniverset til Statens pensjonsfond fordi selskapene produserer sentrale komponenter til kjernevåpen.

Ola Mestad
Leder
(sign.)

Dag Olav Hessen
(sign.)

Ylva Lindberg
(sign.)

Gro Nystuen
(sign.)

Bente Rathe
(sign.)